

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 26. august 2024

Sak 2024/855 - LHLS Internasjonale tuberkulosestiftelse - org.nr. 999 281 931 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains og Elisabeth Ekberg

Sakens bakgrunn

- (1) LHLS Internasjonale tuberkulosestiftelse (heretter «stiftelsen» eller «klager») søkte 28. august 2023 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 635 699 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet avsto søknaden 20. desember 2023, med den begrunnelse at den frivillige innsatsen i stiftelsen ikke var en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for, jf. forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften) § 5 femte ledd. Tilsynet viser til at gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats, jf. § 5 femte ledd annet punktum. Tilsynet påpeker at stiftelsen ikke har medlemmer og dermed heller ikke medlemskontingent, og at tilsynet derfor må vurdere stiftelsens gaver og gratis arbeidsinnsats. Ifølge stiftelsens regnskap mottok stiftelsen 495 725 kroner i gaver og 143 465 kroner fra andre donorer. Stiftelsen mottok også en gave på omtrent 150 000 kroner fra Alfred Bergs fond. Tilsynet viser videre til at stiftelsen hadde totale inntekter på 37,7 millioner kroner og utgifter på 36,5 millioner kroner i 2022. Tilsynet legger til grunn at omfanget av gaver sett i forhold til størrelsen på inntekter og utgifter i stiftelsen taler for at gaver må anses å utgjøre en svært liten del av virksomhetens finansiering.
- (3) Lotteritilsynet viser videre i vedtaket til en telefonsamtale med kontaktpersonen for søknaden. I telefonsamtalen fikk tilsynet opplyst at det er få frivillige i stiftelsen, og at likemannstjenesten består av noen få personer som tilbyr eller har tilgang til telefontjeneste, besøkstjeneste og nettkontakt med andre i samme gruppe. Tilsynet påpeker at stiftelsen ellers hadde lønnede ansatte med til sammen 8,9 årsverk i 2022. Tilsynet viser videre til at det må skilles mellom frivillig innsats i selve stiftelsen og frivillig innsats i andre organisasjoner. Tilsynet kommer til at gratis arbeidsinnsats derfor utgjør en liten del av stiftelsens totale virksomhet, og anser dermed ikke kravet til frivillig innsats i stiftelsen som oppfylt, jf. forskriften § 5 femte ledd.
- (4) Klager påklaget vedtaket 24. januar 2024. Klager viser til at LHL Internasjonal har tolv likemannspersoner, altså mennesker som selv har hatt tuberkulose. Disse legger ned en betydelig ubetalt innsats gjennom året, og utgjør et viktig og anerkjent tilbud som utfyller kommunens tjenester. Klager anslår at den samlede frivillige innsatsen er mellom 0,5 og

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

1 årsverk. Klager viser også til en annen viktig frivillig arbeidsgruppe som jobber med dokumentasjon av tuberkulosens historie i Norge, og anslår at dette arbeidet til å utgjøre 0,5 årsverk i frivillig arbeid. Videre viser klager til at stiftelsen har mottatt omtrent 100 000 kroner i gaver fra givere, og ytterligere omtrent 170 000 kroner fra lokallag i LHL. Klager anfører at det ikke stemmer at omfanget av gaver sett i forhold til stiftelsens inntekter og utgifter taler for at gaver må anses som en svært liten del av virksomhetens finansiering. I denne sammenheng viser klager til at hoveddelen av stiftelsens arbeid er i land utenfor Norge, og at det ikke er søkt om merverdiavgiftskompensasjon for dette arbeidet. Klager mener derfor at Lotteritilsynet heller burde sammenlignet gaveandelen opp mot søknadsgrunnlaget. Videre bemerker klager at det i vedtaket vises til en kort og uforberedt telefonsamtale med stiftelsens medarbeider på regnskap, og at klager hadde foretrukket å få mulighet til å besvare spørsmål skriftlig.

- (5) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 30. mai 2024 til Lotterinemnda for behandling
- (6) Klager sendte inn en kommentar til Lotteritilsynets innstilling 10. juni 2024. Klager viser til at virksomheten er tydelig delt, både organisatorisk og økonomisk. Ifølge klager er største delen av stiftelsens virksomhet tuberkulosearbeid i utlandet. I 2022 hadde stiftelsen arbeid i Malawi, Tanzania, Zambia, Sudan, Romania og Russland. Klager bemerker at stiftelsen får øremerkede midler fra Norad, Helse- og omsorgsdepartementet og internasjonale organisasjoner til dette arbeidet, og at disse midlene ikke er inkludert i søknadsgrunnlaget. Klager anslår at omtrent 6,5 årsverk er dedikert til utvikling og administrasjon av denne virksomheten. I denne sammenheng viser klager til at arbeidet med tuberkulose i Norge er av et vesentlig mindre omfang. Klager har inntil 1,5 årsverk i frivillig innsats i Norge. Klager anfører at virksomheten er tydelig atskilt i to deler, med ulike pengestrømmer, og er uenig i at det er virksomhetens totale virksomhet som skal vurderes. Klager viser også til at de kunne vært tydeligere på virksomhetens todeling i søknaden, men påpeker at stiftelsen har fått godkjent alle sine søknader tidligere år. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (7) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).
- (8) Formålet med kompensasjonsordningen er å fremme frivillig aktivitet, og ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (9) Forskriften § 5 oppstiller generelle vilkår for merverdiavgiftskompensasjon etter ordningen, og i femte ledd fastsettes følgende vilkår om frivillig innsats hos organisasjonen:

«Enkeltstående søkere, underledd og aksjeselskap må kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.»

- (10) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (11) LHLS Internasjonale tuberkulosestiftelse sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 20. desember 2023 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon. Stiftelsen søkte om 635 699 kroner etter forenklet modell.
- (12) Spørsmålet for Lotterinemnda er om stiftelsen kan dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for, jf. forskriften § 5 femte ledd.
- (13) Det følger av langvarig forvaltningspraksis at kravet om at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten må forstås slik at den frivillige innsatsen må være omfattende og utgjøre hovedaktiviteten i virksomheten. Vurderingen er skjønnsmessig, der det blant annet er relevant å se på forholdet mellom lønnet og ulønnet arbeid. Som frivillig innsats likestilles gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver, jf. forskriften § 5 femte ledd annet punktum. For at kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats skal regnes som frivillig innsats må det ikke være for tett knytning til gjenytelser, jf. § 5 femte ledd siste punktum.
- (14) Lotterinemnda bemerker at kravene til frivillig innsats vil kunne variere avhengig av organisasjonens omfang, formål og type aktivitet. Organisasjoner med høye driftsinntekter og driftskostnader må kunne dokumentere en stor mengde frivillig innsats.
- (15) Lotterinemnda legger til grunn at stiftelsens frivillige innsats utgjør inntil 1,5 årsverk, og at stiftelsen har mottatt gaver på et beløp mellom 400 000 og 500 000 kroner. Nemnda mener at både gratis arbeidsinnsats og gaveinntekter utgjør en beskjedent del av stiftelsens virksomhet sett opp mot stiftelsens inntekter og utgifter. Nemnda legger derfor til grunn at den frivillige innsatsen ikke kan anses som en «viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for», jf. forskriften § 5 femte ledd første punktum. I denne sammenheng viser nemnda til nemndas avgjørelse i sak 2022/634 (Transcultural art production). Lotterinemnda kom i den saken til at ett frivillig årsverk i forhold til 5,7 betalte årsverk var utilstrekkelig for å oppfylle kravet om at frivillig innsats var en viktig del av virksomheten.
- (16) Lotteritilsynet har lagt til grunn at den frivillige innsatsen i stiftelsen må vurderes opp mot stiftelsens samlede virksomhet. Stiftelsen hadde totale driftskostnader på omtrent 36,5 millioner kroner. Klager anfører at det blir feil å vurdere den frivillige innsatsen opp mot totale driftskostnader, fordi stiftelsen i all hovedsak har arbeid i utlandet. Klager søker ikke om merverdiavgiftskompensasjon for arbeidet som relaterer seg til utlandet, og anfører at riktig sammenligningsgrunnlag blir søknadsgrunnlaget på omtrent 8,9 millioner kroner.
- (17) Lotterinemnda tar ikke stilling til spørsmålet om sammenligningsgrunnlaget skal være stiftelsens søknadsgrunnlag eller stiftelsens totale driftskostnader. Nemnda vurderer det slik at stiftelsens gratis arbeidsinnsats og gaveinntekter uansett utgjør en beskjedent del av stiftelsens virksomhet – uavhengig av om man legger til grunn et sammenligningsgrunnlag på 8,9 millioner kroner eller 36,5 millioner kroner. Nemnda

kommer i begge tilfeller til at stiftelsen ikke har dokumentert at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for, jf. forskriften § 5 femte ledd.

- (18) Klager viser til at stiftelsen har fått innvilget søknadene sine tidligere år. Lotterinemnda viser til at søknaden gjelder for merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022, og at Lotteritilsynet hvert år må ta en selvstendig vurdering av om stiftelsen oppfyller vilkårene for å få kompensasjon for det gitte regnskapsåret. Det er stiftelsens ansvar å sørge for at stiftelsen oppfyller de vilkårene og den praksis som til enhver tid gjelder for å få kompensasjon etter forskriften. Det at stiftelsen har fått kompensasjon for tidligere år, er ingen garanti for at stiftelsen skal fortsette å få det. Forvaltningen må ha adgang til å korrigere praksis slik at gjeldende praksis er i overensstemmelse med regelverket.

Konklusjon

- (19) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur